

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. március 23.
(OR. en)

7478/22

ENER 99
ENV 265
COMPET 176
TRANS 171
CONSOM 69
IND 86
ECOFIN 254

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. március 23.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 138 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Ellátásbiztonság és megfizethető energia: Az azonnali intézkedések és a téltre való felkészülés opciói

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 138 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 138 final

Brüsszel, 2022.3.23.
COM(2022) 138 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI
TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Ellátásbiztonság és megfizethető energia:
Az azonnali intézkedések és a télre való felkészülés opciói**

BEVEZETÉS

Az elmúlt 12 hónapban a földgáz és a villamos energia kiskereskedelmi ára 65 %-kal, illetve 30 %-kal emelkedett. Ukrajna orosz megszállása további ellátási aggályokat vet fel ebben a nehéz helyzetben, és súlyosbítja az áringadozást. A magas energiaárak növelik az inflációt, károsan érintik Európa gazdaságát, és a Covid19-válság utáni helyreállítást is befolyásolják.

A jelenlegi rendkívüli helyzetre való reagálás részeként az Európai Bizottság 2021 októberében elfogadta a **cselekvés és a támogatás eszköztárát**¹, hogy enyhítse a fogyasztókra és a vállalkozásokra gyakorolt, uniós, illetve tagállami szintű hatásokat. A fogyasztók, a háztartások és az iparágak energiaköltségeinek csökkentését elősegítő célzott támogatási intézkedések hozzájárultak a nyomás enyhítéséhez.

2022. március 8-án a Bizottság **REPowerEU-közleménye**² további iránymutatást nyújtott a tagállamoknak arra vonatkozóan, hogy miként enyhíthető a háztartások és a vállalkozások által fizetett villamosenergia-árak emelkedése, és hogyan használható fel az egyes villamosenergia-termelők által elkönyvelt magas nyereség ezen intézkedések finanszírozására. A fenntarthatóbb energiarendszer biztosítása érdekében a Bizottság májusban javaslatot tesz egy olyan tervre, amelynek értelmében Európa fokozatosan függetlenedne Oroszországtól a fosszilis tüzelőanyagok tekintetében, és ezzel egyidejűleg fokozódna a teljes uniós energiarendszer rezilienciája.

Az uniós vezetők **2022. március 10–11-én Versailles**-ban megállapodtak³ arról, hogy a lehető leghamarabb megszüntetik az EU orosz gáz-, olaj- és szénimporttól való függőségét, és felkérték a Bizottságot, hogy március végéig terjessze elő az ellátás biztonságának és a megfizethető energiaáraknak a következő téli szezonban történő biztosítására vonatkozó tervet. Ezzel párhuzamosan az uniós vezetők kötelezettséget vállaltak arra, hogy – többek között az Európai Tanács következő, 2022. március 24–25-i ülésén – a 2022. március 8-i közleményre építve sürgősen megvitatják és mérlegelik, hogy milyen konkrét opciók kínálóznak a magasabb energiaárak polgárainkra és vállalkozásainkra, különösen a kiszolgáltatott személyekre és a kkv-kra gyakorolt hatásának kezelésére.

Ez a közlemény a vezetők felhívására adott válasz. Ismerteti az áremelkedések enyhítését célzó konkrét, kivételes, rövid távú opciók előnyeit és hátrányait, továbbá közös európai fellépéseket javasol a gázpiaci probléma kiváltó okainak kezelésére annak érdekében, hogy a következő télen és azon túl is garantált legyen az ellátás biztonsága, elfogadható árak mellett. A harmadik országokkal e célból kialakított uniós partnerségek keretében lehetőség nyílik a gáz és a hidrogén kollektív beszerzésére. Végül a közlemény javaslatot tesz egy európai gáztárolási politikára, amely az uniós energiarendszer rezilienciáját hivatott javítani.

¹ Közlemény – Az emelkedő energiaárak kezelése: a cselekvés és a támogatás eszköztára, COM(2021) 660 final (2021.10.13.).

² Közlemény – REPowerEU: Közös európai fellépés a megfizethetőbb, biztonságosabb és fenntarthatóbb energiáért, COM(2022) 108 final (2022.3.8.).

³ [20220311-versailles-declaration-hu.pdf](https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/20220311-versailles-declaration-hu.pdf)

A MAGAS VILLAMOSENERGIA-ÁRAK POLGÁROKRA ÉS VÁLLALKOZÁSOKRA GYAKOROLT HATÁSAINAK KEZELÉSÉRE VONATKOZÓ OPCIÓK

A tagállamok, az érdekelt felek és a tudományos körök **számos lehetséges sürgősségi intézkedést** vázoltak fel a magas villamosenergia-árak hatásának korlátozására vonatkozóan. Ezek célja, hogy mérsékeljék a végfogyasztókra háruló terheket, miközben nem befolyásolják a zöld megállapodással kapcsolatos – többek között a dekarbonizációra, illetve az energiahatékonyságra vonatkozó – hosszabb távú, átfogó célkitűzéseket. Az ideiglenes és célzott kivételes opciók sikerének kulcsa, hogy költségvetési szempontból kezelhetők legyenek, és ne veszélyeztessék az ellátás biztonságát és az egyenlő versenyfeltételeket a belső piacon.

A villamosenergia-árakra vonatkozó rövid távú opciók alapvetően két kategóriába sorolhatók:

Beavatkozási opciók, beleértve a pénzügyi ellentételezést

Ezek az opciók a villamosenergia-árak csökkentését célozzák, akár közvetlenül a kiskereskedelmi oldalon, akár közvetve a nagykereskedelmi piacon.

Kiskereskedelmi oldal

Ezek az opciók a magas árak végfelhasználókra gyakorolt hatásainak enyhítésére irányulnak, miközben a nagykereskedelmi árakat az európai villamosenergia- és gázpiacok határozzák meg. A Bizottság októberben közzétett eszköztárával⁴ összhangban 26 tagállam vezetett be ilyen válságkezelési intézkedéseket.

Ezen intézkedések keretében a kiszolgáltatók helyzetben lévő végfelhasználóknak nyújtott közvetlen támogatás a leginkább rászorulókat megsegítését célozza, az állami támogatás pedig azoknak a vállalkozásoknak segíthet, amelyeket érzékenyen érint az energiaárak megugrása. Ez utóbbihoz hozzájárul a március 22-én elfogadott, **állami támogatásokra vonatkozó új, ideiglenes válságkezelési keret**⁵, amely korlátozott közvetlen támogatások, likviditási támogatás, valamint a megemelkedett gáz- és villamosenergia-költségek fedezéséhez nyújtott támogatás formájában lehetővé teszi a közvetlenül vagy közvetve érintett vállalkozások támogatását.

A tagállamok többsége kedvezményes héakulcsot vezetett be a gázra, a villamos energiára és/vagy a távfűtésre vonatkozóan. Mindazonáltal **számos, nevezetesen az energiaadó-irányelv**⁶ **keretében kínált lehetőség – köztük a háztartásokra vonatkozó árkedvezmények vagy mentességek – kihasználása egyelőre nem teljes körű.**

A Bizottság az egységes piac torzulásainak elkerülése érdekében mérlegeli a tagállamoknak szóló iránymutatás kidolgozását arra vonatkozóan, hogy miként használhatják ki legelőnyösebben a jogi keretet, beleértve az energiaadó-irányelv alapján biztosítható célzott országspecifikus eltéréseket is⁷.

A kiskereskedelmi oldalt érintő opciók mindegyike a polgárok és a vállalkozások közvetlen támogatását célozza. Az energiaadóból és a szén-dioxid-árazásból, illetve egyes energiavállalatok túlzott mértékű nyereségéből származó magasabb bevételek felhasználása hozzájárulhat a kiszolgáltatók helyzetben lévő háztartások és vállalkozások megsegítésére irányuló célzott és ideiglenes intézkedések finanszírozásához⁸.

Nagykereskedelmi oldal

A tagállamok mérlegelhetik egy **aggregátori modell** létrehozását, amelynek keretében egy szervezet kedvező kereskedelmi feltételek mellett vásárolna villamos energiát, és azt

⁴ COM(2021) 660 final (2021.10.13.).

⁵ Közlemény – Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes válságkezelési keret a gazdaságnak Oroszország Ukrajna elleni agresszióját követő támogatása céljából, C(2022) 1890 final (2022.3.23.).

⁶ A Tanács 2003/96/EK irányelve (2003. október 27.) az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről (HL L 283., 2003.10.31., 51. o.).

⁷ Az irányelv 19. cikkének (1) bekezdésével összhangban.

⁸ Egyes (inframarginális) villamosenergia-termelők jelenleg rendkívüli nyereségre tesznek szert a nagyon magas villamosenergia-árak miatt. Ez a többletnyereség a Bizottság által március 8-án előterjesztett iránymutatással összhangban megadóztatható vagy ideiglenesen visszakövetelhető (lásd COM(2022) 108 final, 2022.3.8.).

bizonyos fogyasztói kategóriák számára a piaci ár alatt tenné elérhetővé, áthárítva az előnyöket a fogyasztókra, ami lényegében az alacsonyabb kiskereskedelmi árak és a magasabb nagykereskedelmi árak közötti különbség támogatását jelenti.

A további opciók közé tartozhat **a nagykereskedelmi villamosenergia-piacok működésébe való közvetlen beavatkozás**. Ennek keretében **a fosszilis alapú villamosenergia-termelők pénzügyi kompenzációt kapnának** rendkívüli magas tüzelőanyag-költségeik egy részéért annak érdekében, hogy csökkentsék eladási áraikat a nagykereskedelmi piacon, vagy **közvetlenül maximalizálnák a nagykereskedelmi villamosenergia-árakat** egy referenciaérték megállapításával, és kompenzálnák az eladási ártól való eltérést.

Ezek az opciók a nagyon magas gázárak nagykereskedelmi villamosenergia-piacra gyakorolt negatív hatását hivatottak csökkenteni. Fő hátrányaik a fiskális költségekhez, a verseny esetleges torzulásához, a határokon átnyúló kereskedelem kockázataihoz és ezáltal a villamosenergia-ellátás biztonságához kapcsolódnak, és a hátrányok mértéke az opciók konkrét kialakításától függ.

Szabályozási opciók költségkompenzáció nélkül

Ezek az opciók az alapterhelést biztosító egyes termelők által felszámítható **maximális árra vonatkozó szabályozási ársapka** alkalmazásán alapulnak. Ez az opció csak hosszabb távon csökkentené a költségeket, ám rövid távon is hozzáadott értéket képvisel, mivel kezeli bizonyos technológiák túlzott nyereségét.

Ezen opciók fő hátulütői egyrészt a végrehajtási kihívások, mivel szükségessé tennék az állami szervezetek számára nem feltétlenül elérhető, a termelők költségeire és bevételeire vonatkozó információkhoz való hozzáférést, másrészt pedig az esetlegesen felmerülő jogi aggályok. Emellett ezek az opciók szabályozási bizonytalansághoz vezetnének, mivel megszüntethetik a megújuló energiaforrásokba eszközölt magánberuházások bizonyos ösztönzőit, holott az ilyen beruházások kulcsfontosságúak a reziliens, fenntartható és biztonságos energiarendszerre vonatkozó hosszú távú céljaink eléréséhez.

A melléklet részletesen bemutatja és elemzi valamennyi opciót.

Ezen értékelés alapján **a Bizottság úgy véli**, hogy az egyes tagállamok helyzetének különbözősége miatt **nem létezik egyetlen, egyszerű megoldás a magas villamosenergia-árak kezelésére**. Bizonyos opciók csakis a konkrét nemzeti körülmények között életképesek. Ugyanakkor egyes beavatkozások uniós jogszabályokat és/vagy uniós szintű közös megközelítést igényelnének a hatékonyságuk biztosításához, valamint a belső piac integritásának és az ellátás biztonságának a megőrzéséhez. Valamennyi opció költségekkel és hátrányokkal jár, többek között az egységes piac működésére nézve.

A GÁZELLÁTÁS ELFOGADHATÓ ÁRAK MELLETTI BIZTOSÍTÁSA A KÖVETKEZŐ TÉLEN ÉS AZON TÚL

Míg a nyilvános vita során felvetett számos opció a tünetek kezelését célozza, látni kell, hogy **a jelenlegi magas villamosenergia-árak kiváltó oka maga a gázpiac**. A villamos energia árát jelenleg a gáz magas ára nyomja fel, mivel még mindig gyakran a gázalapú

villamosenergia-termelők azok az energiaszolgáltatók, amelyek utolsóként lépnek be a villamosenergia-piacra a tényleges kereslet kielégítése céljából. Az azonnali gázpiac jelentős volatilitást mutat, amely nem kapcsolódik teljes mértékben a gazdasági fundamentumokhoz.

A gázár szabályozási eszközökkel történő **maximalizálása vagy modulációja** a megfontolandó opciók egyike, hiszen azonnal éreztetné hatását az árakon. Fontos jelzésértékkel bírhat arra vonatkozóan, hogy az EU nem hajlandó bármilyen magas árat fizetni a gázért, ám egy ilyen beavatkozás csakis végső megoldásként jöhet szóba, mivel hátrányos lenne a gázellátás biztonsága szempontjából.

A gázkészletek feltöltése most kezdődik, ezért sürgősen meg kell állapodni egy közös stratégiáról. A magas árak és szűkös gázpiacok által meghatározott jelenlegi helyzetben a tárolók következő tévre való feltöltését a szokásosnál is több kihívás övezi. A gázimport lehető legjobb feltételek melletti biztosításának elősegítése érdekében elengedhetetlen, hogy az Unió kollektív befolyását latba vetve elkerüljük, hogy a tagállamok egymást túllícitálva próbálják beszerezni ugyanazon készleteket.

Együtt erősebbek vagyunk. Az EU-nak közösen kell fellépnie annak érdekében, hogy a beszállítókkal kialakított partnerségek révén kiaknázza piaci erejét.

A Bizottság készen áll az **uniós szintű közös gázbeszerzésekkel foglalkozó munkacsoport** létrehozására. A munkacsoport az igények összevonása révén előmozdítaná és megerősítené az EU nemzetközi tárgyalási pozícióját az LNG- és gázbeszállítókkal szemben, hogy a következő tévre készülve biztosított legyen az LNG és a gáz kedvező áron történő behozatala. Az EU rövid távon eredményesebben biztosíthatja a harmadik országokból származó LNG, gáz és hidrogén megfizethető áron történő behozatalát, ha tartós együttműködést folytat ezekkel az országokkal, és hosszú távú, megújítható gázpartnerségeket alakít ki, amelyek egyúttal a jövőbeli hidrogénimportot is megalapozzák.

A munkacsoport ennek megfelelően megtenné a szükséges előkészületeket az **energiaügyi partnerségek** kialakításához a földközi-tengeri térség kulcsfontosságú LNG-, gáz- és hidrogénbeszállítóival, afrikai partnereinkkel, valamint a Közel-Kelettel és az USA-val.

A munkacsoportot tevékenységét a tagállamok képviselőit tömörítő irányítóbizottság fogja támogatni, a Bizottság által vezetett közös tárgyalócsoporthoz pedig a gázbeszállítókkal tartja majd a kapcsolatot. Ennek során a Bizottság a Covid19-világjárvány tapasztalataira támaszkodhat, amikor is az EU egészére kiterjedő fellépés nélkülözhetetlen volt a mindenki számára elegendő oltóanyag biztosításához.

A munkacsoport emellett előmozdítaná az uniós gázinfrastruktúra, nevezetesen az LNG-terminálok, valamint a gáztárolók és -vezetékek kihasználtságának maximalizálását.

A gáztárolók kielégítő mértékű feltöltöttsége némi védelmet nyújt az európai fogyasztóknak az ellátási hiányok és az esetleges zavarok kockázataival szemben, ezáltal bizonyos fokú stabilitást biztosítva. A Bizottság ezért közös és stratégiai jellegű **európai gáztárolási politikát** javasol, amely a 27 uniós tagállam közötti összehangolt együttes fellépés és tehermegosztás révén valósulna meg. A következő hónapokban a munkacsoport – a téli időszakra készülve – a gázkoordinációs csoporttal szorosan együttműködve fog törekedni a tárolók feltöltésének előmozdítására.

Közös erőfeszítésekre van szükség a **meglévő tárolási infrastruktúra használatának optimalizálásához**. A tárolással kapcsolatos önálló fellépéssel szemben a közös intézkedések révén elkerülhetők a túlberuházások, mivel a gáz átmeneti energiaforrás, és fontos, hogy minden új infrastruktúra hosszabb távon a tisztább energiaforrásokkal, különösen a hidrogénnel is kompatibilis legyen.

A kellően magas feltöltöttség biztosítása érdekében a Bizottság az **energiatárolásra vonatkozó jogalkotási javaslatot** terjesztett elő, amely annak biztosítására irányul, hogy a meglévő tárolási infrastruktúra feltöltöttsége **minden év november 1-jén elérje legalább a teljes kapacitás 90 %-át**. Ez a referenciaérték idővel kiigazítható, amennyiben változás következik be a gazdasági és geopolitikai realitások, valamint az energiaellátás biztonsága terén. Figyelembe véve a kialakult rendkívüli helyzetet, idén egy alacsonyabb, 80 %-os célérték lesz alkalmazandó, valamint biztosított lesz a fokozatos megvalósításhoz szükséges rugalmasság is. A tagállamoknak már most, a jogalkotási javaslat elfogadását megelőzően is lépéseket kell tenniük annak érdekében, hogy a tárolók feltöltöttsége megfelelő legyen a tél beálltakor.

A szolidaritás alapvető fontosságú. A közös gáztárolás mindenki számára előnyös biztosítékot jelent, amihez mindenkinek méltányos módon hozzá kell járulnia. Ezért a tárolókapacitással nem rendelkező tagállamoknak hozzá kell járulniuk más tagállamok tárolóinak feltöltéséhez, és ennek fejében részesülniük kell a fokozott ellátásbiztonság előnyeiből. A javaslatban foglalt tehermegosztási mechanizmus biztosítja az ellátásbiztonsággal járó költségek méltányos elosztását valamennyi tagállam között, mivel az uniós energiapiacnak köszönhetően mindegyikük számára előnyös az ellátási zavarok kockázatának csökkentése, függetlenül attól, hogy a tárolók az EU mely pontján helyezkednek el. A mechanizmus szolidaritási megállapodások megkötésén alapul, amire haladéktalanul sort kell keríteni, hogy szükség esetén lehetővé váljon a gázkészletek hatékony megosztása, amint az a 2021. decemberi javaslatban is szerepel⁹. Ugyanilyen fontos a feltöltési cél teljesítése felé tett előrehaladás átláthatósága és nyomon követése. A gázkoordinációs csoport figyelemmel kíséri az e téren elért eredményeket, és szükség esetén mérlegeli a tárolók feltöltésére irányuló erőfeszítések folytonosságát biztosító megfelelő intézkedéseket.

Végezetül, mivel a gáztárolási infrastruktúra kritikus fontosságú az EU biztonsága szempontjából, a tárolók üzemeltetőinek **tanúsítása** garantálja az ellátásbiztonsági szempontból szükséges biztosítékokat a harmadik országbeli üzemeltetők tulajdonjogával kapcsolatos kockázatok tekintetében.

KÖVETKEZTETÉSEK

A fentiekben bemutattuk a megnövekedett energiaárak polgárainkra és vállalkozásainkra gyakorolt hatásának kezelésére vonatkozó opciókat, amelyek az energiaárak kordában tartására irányuló, sürgősségi jellegű és korlátozott időtartamú beavatkozásokat irányoznak elő, amelyek nem veszélyeztethetik sem a zöld megállapodás hosszú távú célkitűzéseit, sem

⁹ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a megújuló gázok, a földgázok és a hidrogén belső piacairól (átdolgozás), COM(2021) 804 final (2021.12.15.).

az egységes piac működését. Ugyanakkor egyik megoldás sem varázsszer, és mindegyiknek vannak előnyei és hátráltatói.

Amire most a leginkább szükség van, az az energiaárak emelkedésének megfékezése és a megfelelő gázellátás biztosítása a következő télen és azon túl. A legjobb megoldás az, ha a 27 uniós tagállam egységesen lép fel, és összehangolt megközelítést alkalmaz a költségek megtakarítása és együttes erőnk kihasználása érdekében.

Középtávon több strukturális megoldásra, köztük az energiapiac teljes körű integrációját biztosító összeköttetésekre, sokkal több megújuló energiára, energiahatékonysági intézkedésekre és az energiaellátás diverzifikálására van szükség a függőségek elkerülése érdekében. A REPowerEU terv valamennyi említett területen fel fogja gyorsítani az intézkedések bevezetését. A Bizottság **májusban terjeszti elő a REPowerEU terv** részleteit. Ezzel összefüggésben a Bizottság készen áll arra is, hogy javaslatot dolgozzon ki egy uniós szintű energiamegtakarítási tervre.

A REPowerEU terv gyakorlati végrehajtása megköveteli, hogy az uniós szabályozási keret tükrözze a megújuló energia lényegesen nagyobb részarányát az energiaszerkezetben, összhangban az EU ambiciózus dekarbonizációs célkitűzéseivel. A Bizottság **májusig megvizsgálja a villamosenergia-piaci szerkezet optimalizálásának** lehetőségeit. Ennek során figyelembe fogja venni az Energiaszabályozók Európai Uniói Együttműködési Ügynöksége (ACER) által az uniós villamosenergia-piaci szerkezet előnyeiről és hátrányairól készített végső értékelést, valamint a villamosenergia-piac működésével kapcsolatos egyéb hozzájárulásokat¹⁰.

Idővel a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítása, a hatékonyabb energiafogyasztás ösztönzése, az európai tárolási politika, valamint az ellátásnak a megbízható szolgáltatókkal való összehangoltabb együttműködés révén történő diverzifikálása együttesen strukturális megoldásokat fog kínálni a megfizethető energiához való hozzáférés kérdésére.

Az e dokumentumban felvázolt opciók és javaslatok arra ösztönzik a tagállamokat, hogy támaszkodjanak Európa legfőbb erősségére: az egységre és a szolidaritásra.

Felkérjük a vezetőket, hogy az Európai Tanács 2022. márciusi ülésén adjanak iránymutatást az ellátásbiztonság és a megfizethető energia jelenlegi, jövő téli és azon túli szavatolását célzó bizottsági és jogalkotási szintű munka folytatásához.

¹⁰ A rövid távú beavatkozásokra vonatkozóan felvázolt opciók egyes elemei – mint például az új kapacitások kétirányú különbözeti ügyletek révén történő beszerzése vagy az aggregátori modell alkalmazása – hosszú távon támogathatják Európa piaci szerkezetének későbbi átalakítását, elősegítve a fogyasztók védelmét a jövőbeli nagy áringadozásokkal szemben, valamint növelhetik az európai energiapiac rezilienciáját.